

कतभारी भारी हो ?

Sukanya Sinha

यहाँ प्वाँख छ र यहाँ ढुंगा पनछि । कुन गरुङ्गो छ र कुन हलुको छ? "कस्तो अचम्मको प्रश्न हो" , मैले भने ढुंगा गरुङ्गो हुन्छ र प्वाँख हलुको हुन्छ न्नि।

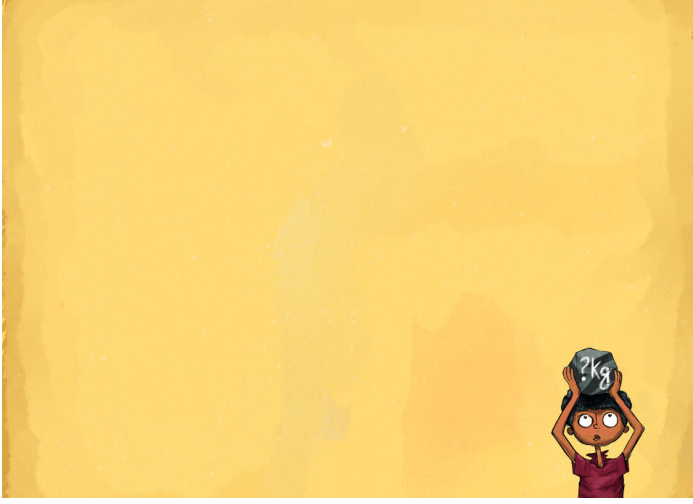
यहाँ हात्ती छ र उसंग पहलिकै ढुंगा छ | कुन गरुङ्गो छ र कुन हलुको छ? "कस्तो
हाँसउठ्दो प्रश्न हो", मैले भने हात्ती गरुङ्गो हुन्छ र ढुंगा हलुका हुन्छ न।

परख, तमीले भर्खरै ढुंगा गरुङ्गो हुन्छ भनेको होइन ? हो , कनिभने ढुंगा प्वाँख
भन्दा गरुङ्गो हुन्छ तर यो हात्ती भन्दा हलुको हुन्छ ।

त्यसैले 'यो गरुङ्गो छ ' अथवा 'यो हलुको छ ' भन्नु नमलिने रहेछ | के यो अरु
भन्दा गरुङ्गो छ? के यो अरु भन्दा हलुको छ ? भनेर सोधनु राम्रो हुन सक्छ |

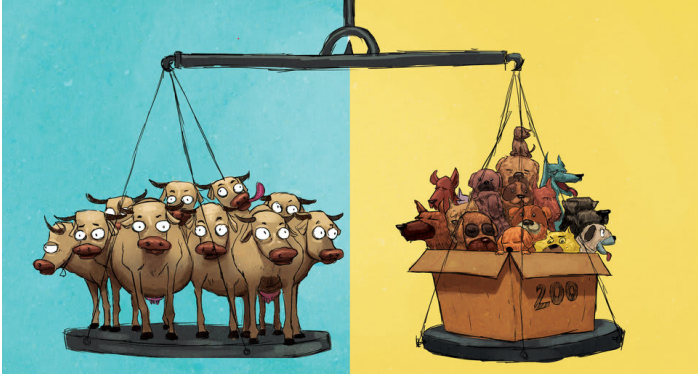
तर यो प्रश्न- यो ढुंगा कत गिरुङ्गो छ? के हामीले हात्ती र प्वाँखको बारेमा कुरा नगरी उत्तर पत्ता लगाउन सक्छौ ? हो, हामी सक्छौ | हामीले ढुंगालाई कलोग्राममा तुलना गर्न सक्छौ | कलोग्रामबाट हामीले बस्तु कत गिरुङ्गो वा हलुको छ पत्ता लगाउन सक्छौ | यो ढुंगा कत कलोग्राम गिरुङ्गो होला ? वा कत कलोग्राम हलुङ्गो होला ? भनेर राम्रो प्रश्न सोध्न सकिन्छ | के.जी वा कलोग्राम भन्नु र कलोग्राम भन्नु उस्तै हो | अब देखि, छोटकरीमा कलोग्रामलाई के.जी भनौ ल |

तर यो कर्तकिके.जी छ ? हेरौ | "कृपया मलाई एक के.जी प्याज दनुहोस न " भनेर तमीले तरकारी पसलेलाई भन न पसलेले एकातरि एक के.जी. को ढक राखेर अर्कोतरि प्याज राख्छ र बराबर बनाउछ | मैले एक के.जी प्याज गन्दा १३ वटा पुग्यो | यसबाट एक के.जी मा १३ वटा प्याज हुदो रैछ बुझनिछ | तर यो साँचो होइन | १ के.जी मा सानो प्याज भए १६ वटा र ठुलो भए १० वटा पुग्ल्छ |

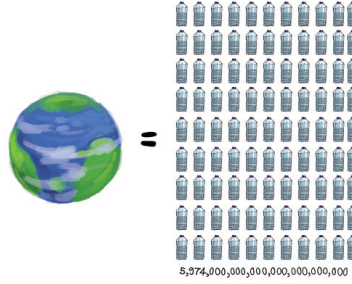
हामीलाई सांचकै १ के.जी तौल भएको बस्तु पत्ता लगाउनु छ | मलाई थाहा छ १ लटरि पानीको बोत्तल १ के.जी हुन्छ | हात्ती कतकिलो होला? अब यसको बारेमा कुरा गरौ न | लगभग ४००० किलो ! यदी हामीले एकातरि हात्ती अनि अर्कोतरि ४००० वटा १ लटरि पानीको बोत्तल राख्नुपर्छ |

१० वटा गाई वा २०० वटा मध्यम कुकुर पन ४००० के.जी हुन्छ ।

अब हामी केह धेरै गरुङ्गो बस्तुको कुरा गरौ , अब म ठुलो प्रश्न गर्छु - यो पृथ्वी
कत गरुङ्गो छ?

यो पृथ्वीको तौल ५,९७४,०००,०००,०००,०००,०००,०००,०००,००० के.जी छ वा
५,९७४,०००,०००,०००,०००,०००,०००,०००,००० के.जी १ लटरि पानीको
बोत्तलहरुसंग बराबर छ | यो धेरै धेरै गरुङ्गो छ | यदहिामीले पृथ्वीमा भएको पुरै
पानी प्रयोग गर्यो भने पुरै बोत्तलमा पानी पुग्दैन |

उफ्फ! अब यी गरुड्गा कुरा गरसिकेपछि हामी प्वाँखको कुरा गरौ | प्वाँख कति हलुको ? यो के.जी भन्दा २,००,००० गुणा हलुको छ | यदहिामीले १ लटर पानीको बोत्तललाई एकातरि राखेर तौल लिएउ भने बराबर गराउन अर्कोतरि २,००,००० प्वाँखहरु राखनुपर्छ |

१ के.जी भन्दा पानीको थोपा ३०,००० गुणा हलुको हुन्छ | १ लटर पानीको बोत्तल र ३०,००० पानीको थोपाको तौल बराबर हुन्छ | के.जी भन्दा नूनको धुलो २,००,००,००० गुणा हलुको हुन्छ | यो भनेको धेरै धेरै हलुको हो |

छि! अब तमीले आफ्नो टाउको हलुङ्गो महसुस गरेको छौ होला र तमिरो दमिाग प्रश्नहरुले भुन्भुनाउन थाल्यो होला | प्रश्नहरु जस्तै ;हामीले कसरी बालुवाको धुलोलाई जोख्न सक्छौ ? पृथ्वीमा कसरी मान्छेहरु ले पृथ्वीको तौल लिए ? कसले १ के.जी को तौललाई निर्धारण गर्‍यो? बाजी राखौ तमी ठुलो हुदासम्म पनथिाहा पुन सक्दैनौ |

अनुमान गरौ , कक्षा र घर दुबैको लागि उपयुक्त यो क्रयिकलापले बाल - बालकिाहरुलाई तौल अनुमान गर्न मददत गर्छ | चाहनि सामानहरु : २ वटा रुलरहरु, २ वटा तावा र त्यसको तौल लनि | एक लटिर जाने बोत्तल पनलि भरौ , फरक फरक तौलका बस्तुहरु स्कूल वा घरमा भेट्यौ , एउटा सानो तरकारीको झोला , एउटा कतिब , एउटा डस्टर , एउटा सानो चामलको प्याकेट अनियस्तै यस्तै कुराहरु | अब के गर्ने ; १. बच्चालाई पानीका बोत्तलहरु दएिर त्यसको तौल महसुस गर्न लगाउने , त्यसले त्यो तौल कतछि भन्ने जानकारी दनिछ | २. अरु बस्तुहरु फेरी एकाएक गरेर बाडेर एकएक वाल- बालकिलाई त्यो एक के.जी तौल गुरुङ्गो क हिलुङ्गो छ सोध्यउ अनित्यस बस्तुको वास्तवकि तौलको बारेमा बोर्डमा लेख्न लगाईयो | ३.रुलरले त बिस्तुको नाप लिएर पहला १ लटिर बोत्तलको बरिधमा (यो गुरुङ्गो छ क हिलुङ्गो भन्ने प्रश्नको उत्तर दनि) अनि वास्तवकि तौल बरिद्धको तौल हेरौ कतबाल - बालकिाको अनुमान कतकिो राम्रो थयो | यदि, रुलरको जोडी भेटाउन धेरै गार्हो भयो भने , सबै तरकारी पसलेलाई तमिरो कक्षाकोठामा (तनीहरुको रुलरसंगै) माथकिो दोस्रो चरणमा , तरकारीको झोला (फरक फरक तौलको)यताउता पठाऊ |

यसको बारेमा सोचौ | १. पेज ८ मा, तमीले त्यहा १ लटरको पानीको बोत्तल १ के.जी पाउछौ | तमिरो तौलको लागकित पानीको बोत्तल जोडनुपर्छ ? २. अब तमीलाई थाहा छ क भारतीय हात्तिको सालाखाला तौल ४००० के.जी छ | यदि हामीले यात्रुले भरएको रेल र २५० हात्तीहरुको तौल बराबर छ भन्येउ , के तमीले यो कतकि.जी तौल छ भन्न सक्छौ ? ३. १ के.जी फलाम वा १ के.जी धागोमा कुन गुरुङ्गो छ ?

उत्तरहरु: २. १०,००,००० (दस लाख) के.जी (२५० ४०००=१०,००,०००) ३. दुइतै
बराबर छन् कनिभने दुइटाको तौल उही छ -१ के.जी तर १ के.जी फलामले भन्दा
उलनको धागोले धेरै ठाउँ लन्छ।

Brought to you by

The Asia Foundation

Let's Read! is an initiative of The Asia Foundation's Books for Asia program that fosters young readers in Asia.

booksforasia.org To read more books like this and get further information, visit letsreadasia.org .

Original Story How Heavy Is Heavy?, author: Sukanya Sinha. .
illustrator: Hari Kumar Nair. Published by Pratham Books,
<https://storyweaver.org.in/stories/28266-how-heavy-is-heavy> © Pratham Books. Released under CC BY 4.0.

This work is a modified version of the original story. © The Asia Foundation, 2018. Some rights reserved. Released under CC BY 4.0.

For full terms of use and attribution,

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Contributing translators: Ritica Lacoul and Pratikshya Khanal